

A közelmúltban már alkalmam volt fölvetni azt a kérdést, hogy a számvevőségeknek az 1920. évi XXVIII. törvénycikk által a pénzügyminiszter alá való rendelkezése következtében milyen tarthatatlan helyzet állott elő. Álláspontomat azóta írásban is részletesen kifejtettem, sőt azt a törvényjavaslatot is, indokolásával együtt elkészíttettem, amely az idézett törvénycikk eme káros rendelkezéseinek hatályon kívül helyezésére vonatkozik. Ezt a törvényjavaslatot indokolásával együtt 50.009/1921. számú átíratommal megküldtem a pénzügyminiszter urnak azzal a kéréssel, hogy ezt további tárgyalás alapjéul fogadja el s az összes többi miniszter urnak azzal a kéréssel, hogy a kérdésben elfoglalt álláspontjukat közvetlenül a pénzügyminiszter urnal közöljék. Együttal közöltem a Legfőbb Állami Számvevőszékkel is.

A következőkben van szerencsém álláspontomat röviden kifejteni:

A pénzügyminiszter mindazt, amire mint pénzügyi diktátornak szüksége van, elérte az 1920. évi XXVIII. törvénycikk két rendelkezésével: 1/ Azzal, amely a minisztereknek "rendeletre" való utalványozási jogát megszüntette és 2/ azzal, amely az országgyűlés által megszabott hitelek felhasználását ahhoz a feltételhez köti, hogy azokat a pénzügyminiszter a "pénzügyi

viszonyokhoz képest" rendelkezésre bocsássa. Ez a két megszorítás ugyanis azt jelenti, hogy a pénzügyminiszter a költségvetési törvény fölé van helyezve abban, hogy még a költségvetési törvény kereteit is a hitel megtagadásával megszükhetheti, másrészt a pénzügyminiszter akaratával szembe a többi miniszter csak tudatos törvénysértés által juthat, amit egyrészt nem kell feltételezni és aminek másrészt meg is van a szankciója a minis-teri felelősségben.-

Mindebből nyilvánvaló, hogy az 1920. évi XXVIII. törvénycikknek azok a további rendelkezései, amelyek a szám-vevőségeket a pénzügyminiszter alá rendelik, a pénzügyminiszternek a költségvetési törvényben megállapított hitel rendelkezésre bocsátását megtagadó határozatával szemben a többi miniszternek semmiféle orvoslást nem engednek, valamint a törvény végrehajtási utasításának kibocsátási jogát és egyéb jogosítványokat nem a kormányra, hanem a pénzügyminiszterre ruháztak, nem a mai helyzet által megkivánt pénzügyi diktatúrának, hanem a korlátlan pénzügyminis-teri önkénynek a követelményei. Ezek a rendelkezések tehát az idézett törvény-cikknek nyilvánvalóan káros, sőt veszedelmes tulzásai, amelyek különösen elvileg elhatárolhatatlanná lesznek a pénzügyminis-ter különböző rangú és különböző tehet-ségű alárendeltjeinek gyakorlatában.

Ez a helyzet azonkívül nem csak a többi miniszterre sértő, hanem a miniszteri felelősség elvével, valamint a Legfőbb Állami Számvevőszéknek korábbi törvényekben ismételtén következetesen kimondott függetlenségével is összeegyeztethetetlen. Végül sértik azt az egyedül helyes szervezési elvet, hogy minden szervezetnek, s így elsősorban a minisztériumoknak egyetlen akarat és irányítás alá kell tartozniok, a miniszteré alá; ez a mai rend tehát, amely a számvevőséget egy más miniszter alá rendeli, egyértelmű a minisztériumok desorganizációjával. Ezért kell ezeket a rendelkezéseket sürgősen megváltoztatni.

Azt hiszem álláspontom logikailag teljesen tiszta, etikailag koroly és gyakorlatilag annyira erős, hogy az a minisztertanács helyeslésével fog találkozni, amire egyébként abból a vi szhangból is következtethetek, amelyet javaslatom első alkalommal is keltett.

Egyetlen helytállónak látszó argumentum hozható csak fel javaslatommal szemben, amelyre a pénzügyminisztériumnak a pénzügyi despotizmushoz miniszterüknél jobban ragaszkodó tisztviselői hivatkoznak, tudniillik az, hogy ha már egy törvényt meghoztak, még ha rossz is, nem szabad három hónap alatt megváltoztatni. Ez azonban nyilvánvalóan annak az álláspontja, aki birtokon belül van, de birtokának védelmére tárgyi érvet nem tud felhozni.

Konkrét javaslatom tehát az, a minisztertanács mondja ki, hogy az 1920. évi XXVIII. törvénycikket átíratom értelmében módosítani kívánja, a pénzügyminiszter ur pedig adjon utasítás ilyen értelmű törvényjavaslatnak sürgős kidolgozására.-

Budapest, 1921. január 14.